

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра економіки і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри, к.е.н., доцент

 Лариса БОЛТЯНСЬКА

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи консалтингу»

для здобувачів ступеня вищої освіти *«Бакалавр»*

зі спеціальності *051 «Економіка»*

за ОПП *«Економічний консалтинг та бізнес-економіка»*

(на основі повної загальної середньої освіти)

факультет економіки та бізнесу

2022– 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи консалтингу» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економічний консалтинг та бізнес-економіка» (на основі повної загальної середньої освіти). – Запоріжжя, ТДАТУ - 13 с.

Розробник: д.е.н., професор Тетяна ЯВОРСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

В. о. завідувача кафедри економіки і бізнесу

к.е.н., доцент Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економічний консалтинг та бізнес-економіка (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u> (денна або заочна)	
Кількість кредитів 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (шифр і назва)	<u>Обов'язкова</u> (нормативна або вибіркова)	
Загальна кількість годин – 150 годин	Спеціальність: <u>051 «Економіка»</u> (шифр та назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Тижневе навантаження: - аудиторних занять 4 год. - самостійна робота студента 11 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	<u>20 год.</u>
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	<u>20 год.</u>
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	<u>110 год.</u>
		Форма контролю: <u>Екзамен</u> (екзамен або диференційований залік)	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни “Основи консалтингу” полягає у вивченні студентами основних принципів і положень консультування з управління та організаційного розвитку, оволодіння методами діагностики проблем організації і способами залучення людей до процесів змін.

Завданнями викладання дисципліни є сприяння розумінню сутності та змісту консалтингової діяльності та її місця і ролі в системі якостей управлінського консультанта, формування знань щодо умов і чинників успішного консультування.

знання	<ul style="list-style-type: none">- усвідомлення підходів і методів надання консалтингових послуг, розвиток здібностей і набуття навичок підготовки до проведення консалтингової діяльності.- РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)
уміння	<p>РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.</p> <p>РН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p>
комунікація	<p>використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей та способів вирішення проблем клієнтської організації шляхом впровадження процесу консалтингової діяльності;</p> <p>РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів</p>
soft skills	<p>здатність об’єктивно оцінювати організацію консалтингової діяльності у сучасних умовах, уміння визначати необхідні методи консультування та їх застосування, вміти подати інформацію та переконати керівництво клієнтської організації у творчому підході до процесу консультування;</p> <p>РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати</p>

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетентностями:

- ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері економічного консалтингу та бізнес-економіки, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях
- ФК 5. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
- ФК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач
- ФК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
- ФК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- ФК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
- ФК 15. Здатність створювати та оцінювати моделі економічних процесів як аналітично так і з використанням універсальних програмних засобів і аналітичних платформ, що застосовуються для аналізу даних.
- ФК 17. Здатність до постановки задач кількісного аналізу та математичного моделювання процесів ринкової економіки.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ КОНСАЛТИНГУ

ТЕМА 1. Консалтингова діяльність та ринок консалтингових послуг

Сутність, ключові поняття та причини виникнення консультування. Консалтингова послуга. Ринок консалтингових послуг. Особливості становлення, перешкоди та перспективи розвитку консультативного бізнесу в Україні

ТЕМА 2. Консалтингова діяльність, як професійна підтримка бізнесу

Поняття консультанта та клієнта. Критерії професійності консультанта. Внутрішні та зовнішні консультанти. Професійна етика в консультативній діяльності. Аналіз проблем клієнтської організації. Основні причини звернення клієнтської організації до консультантів.

ТЕМА 3. Процес консалтингової діяльності

Поняття процесу управлінського консультування. Організація процесу управлінського консультування та їх характеристика. Стадії і етапи управлінського консультування.

ТЕМА 4. Методи здійснення консалтингових дій

Основні визначення методу консультування та їх класифікація. Методи роботи консультантів під час виконання консультативного проекту. Методи активізації творчого мислення. Методи тестування, тренінгу та проведення ділових ігор.

ТЕМА 5. Управління консалтинговою організацією

Організаційно- правові форми консалтингового бізнесу. Створення консультативної організації. Типи організаційних структур консультативних організацій. Економіка та стратегія консультативної організації. Професійний та комерційний аспект стратегічного розвитку консалтингової фірми. Сертифікація та ліцензування консультативної діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСАЛТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 6. Кадрова політика консалтингової фірми

Сутність та елементи кадрової політики консультаційної фірми. Вимоги до консультантів. Стримувальні фактори кар'єрного зростання.

ТЕМА 7. Маркетинг консалтингових послуг

Організація маркетингової діяльності та методи просування консультаційних послуг. Реклама консалтингових послуг. Цінова політика консалтингових фірм. Бренди в консалтинговій діяльності

ТЕМА 8. Оформлення консультант-клієнтського співробітництва

Форми, структура та зміст договорів на консультаційні послуги. Принципи організації консультант-клієнтських відносин. Характеристика експертного, діагностичного, навчального та інтегративного консультування, організація виконання консультаційних робіт. Зміст кінцевого консультаційного звіту.

ТЕМА 9. Аналіз та формулювання проблем

Системний підхід до рішення управлінських проблем. Збір и аналіз даних на об'єкті консультування. Методи розробки пропозицій, оцінки якості консультаційних послуг. Оцінка результатів консультування.

ТЕМА 10. Ризик у консультаційній діяльності

Актуальність, поняття та основні види ризиків у консультуванні та їхні наслідки. Ризик незабезпечення належної якості виконання проекту. Ризик порушення термінів виконання робіт. Ризик недодержання бюджету проекту. Заходи щодо обмеження ризиків.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ КОНСАЛТИНГУ							
1	Лекція 1	Консалтингова діяльність та ринок консалтингових послуг	2				
	Практичне заняття 1	Консалтингова діяльність, види і особливості консультаційних послуг			2		3
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі				9	2
2	Лекція 2	Консалтингова діяльність, як професійна підтримка бізнесу	2				
	Практичне заняття 2	Консалтинг, як форма та професійна підтримка бізнесу			2		3
	Самостійна робота 2	Робота на освітньому порталі				9	2
3	Лекція 3	Процес консалтингової діяльності	2				
	Практичне заняття 3	Порядок організації управлінського консультування			2		3
	Самостійна робота 3	Робота на освітньому порталі				9	2
4	Лекція 4	Методи здійснення консалтингових дій	2				
	Практичне заняття 4	Застосування методів в консалтинговій діяльності			2		3
	Самостійна робота 4	Робота на освітньому порталі				9	2
5	Лекція 5	Управління консалтинговою організацією	2				
	Практичне заняття 5	Порядок управління консалтинговою організацією			2		3
	Самостійна робота 5	Робота на освітньому порталі				9	2

6-7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 - 75 год.			10	-	10	55	35
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Економіка та організація консалтингової діяльності							
8	Лекція 6	Кадрова політика консалтингової фірми	2				
	Практичне заняття 6	Типи організаційної патології і методи її виявлення			2		3
	Самостійна робота 6	Робота на освітньому порталі				9	2
9	Лекція 7	Маркетинг консалтингових послуг	2				
	Практичне заняття 7	Організація маркетингової діяльності консультативних фірм			2		3
	Самостійна робота 7	Робота на освітньому порталі				9	2
10	Лекція 8	Оформлення консультант-клієнтського співробітництва	2				
	Практичне заняття 8	Порядок оформлення консалтинг-клієнтського співробітництва			2		3
	Самостійна робота 8	Робота на освітньому порталі				9	2
11	Лекція 9	Аналіз та формулювання проблем	2				
	Практичне заняття 9	Проведення аналізу та формулювання проблем у процесі консультування			2		3
	Самостійна робота 9	Робота на освітньому порталі				9	2

12	Лекція 10	Ризик у консультаційній діяльності	2				
	Практичне заняття 10	Технології консультування			2		3
	Самостійна робота 10	Робота на освітньому порталі				9	2
13-14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2				10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 75 год.			10		10	55	35
Екзамен			х	х	х	х	30
Всього з навчальної дисципліни - 150 год.			20		20	110	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Сутність, ключові поняття та причини виникнення консультування.
2. Консалтингова послуга. Ринок консалтингових послуг.
3. Поняття консультаційної діяльності та консультаційної послуги. Види консультаційних послуг.
4. Особливості становлення, перешкоди та перспективи розвитку консультаційного бізнесу в Україні.
5. Характеристика українських консультаційних організацій. Попит та пропозиція на українському ринку консультаційних послуг.
6. Структура консультаційних послуг яка склалася на українському ринку.
7. Переваги та недоліки використання іноземних консультантів в Україні.
8. Види консультування.
9. Методологічні підходи та форми консультування.
10. Поняття консультанта та клієнта. Критерії професійності консультанта.
11. Професійна етика в консультаційній діяльності.
12. Аналіз проблем клієнтської організації. Основні причини звернення клієнтської організації до консультантів. Обґрунтування рішення про запрошення консультантів.
13. Поняття процесу управлінського консультування.
14. Організація процесів управлінського консультування та їх характеристика.
15. Стадії і етапи управлінського консультування.
16. Методи активізації творчого мислення.

17. Методи тестування, тренінгу та проведення ділових ігор.
18. Метод нейролінгвістичного програмування.
19. Метод номінальних груп.
20. Метод організаційної самодіагностики.
21. Створення консультативної організації. Економіка та стратегія консультативної організації.
22. Типи організаційних структур консультативних організацій.
23. Правове забезпечення діяльності консультативної організації.
24. Сертифікація та ліцензування консультативної діяльності.
25. Аудит, моніторинг та контроль за діяльністю консультативної організації

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Підбір, навчання та оплата праці персоналу консультативної організації.
2. Алгоритм пошуку консультативної організації.
3. Технічне завдання консультанту. Аналіз пропозицій консультантів.
4. Форми, структура та зміст договорів на консультативні послуги.
5. Принципи організації консультант-клієнтських відносин.
6. Реклама консалтингових послуг.
7. Цінова політика консалтингових фірм.
8. Бренди в консалтинговій діяльності.
9. Характеристика експертного, діагностичного, навчального та інтегративного консультування.
10. Організація виконання консультативних робіт.
11. Зміст кінцевого консультативного звіту.
12. Організаційна патологія. Організаційна діагностика.
13. Методи групової роботи. Міжгрупова робота в пошуках вирішення проблеми.
14. Системний підхід до вирішення управлінських проблем.
15. Збір і аналіз даних на об'єкті консультування.
16. Методи розробки пропозицій, оцінки якості консультативних послуг.
17. Способи оцінки результатів консультування.
18. Економічний ефект від роботи консультанта.
19. Етапи управлінського консультування.
20. Звіт за результатами роботи консультанта.
21. Ділові послуги та їх функції.
22. Організація маркетингової діяльності та методи просування консультативних послуг.

23. Реклама консалтингових послуг.
24. Цінова політика консалтингових фірм.
25. Бренди в консалтинговій діяльності.
26. Сутність та елементи кадрової політики консультаційної фірми.
27. Актуальність, поняття та основні види ризиків у консультуванні та їхні наслідки.
28. Ризик незабезпечення належної якості виконання проекту.
29. Ризик порушення термінів виконання робіт.
30. Ризик недодержання бюджету проекту.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бай С. І., Миколайчук І. П., Ціпуринда В.С. Консалтинг : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 432 с.
2. Безкровний М. Ф., Кропивко М. Ф., Палеха Ю. І., Іщенко Т. Д. Організація інформаційно-консультаційної діяльності: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 408 с.
3. Безкровний М. Ф., Кропивко М. Ф., Палеха Ю. І., Іщенко Т. Д. Управлінський консалтинг: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015. 336 с.
4. Гонtareва І. В. Консалтингові послуги в сфері підприємництва. Харків : Вид. ХНЕУ, 2016. - 136 с.
5. Марченко О. С. Бізнес-консалтинг : навч. посіб. Харків : Право, 2019. – 204 с.
6. Соколенко В. А., Лінькова О. Ю. Основи управлінського консультування : навч.-метод. посіб. / – Харків : НТУ «ХП», 2018. – 216 с.
7. Попова Н. В. Управлінський консалтинг : навчальний посібник / Н. В. Попова, К. Д. Гурова ; 2-ге вид. – Харків : Видавництво «ВДЕЛЕ», 2016. – 306 с.
8. Гонtareва І. В. Управління консалтинговою діяльністю [Текст] : конспект лекцій / Гонtareва І. В. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2010. - 134 с.
9. Robert A. Baron Essentials of entrepreneurship : evidence and practice [eBook]. – Cheltenham, UK : Edward Elgar, 2014.

Додаткова література

10. Дудар Т. Г. Консалтинг в системі агробізнесу. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 80 с.
11. Кальна-Дубінюк Т. П. Управлінський консалтинг в сільському господарстві: монографія / Кальна-Дубінюк Т. П. - Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 352 с.

12. Консалтинг будущего : Экспресс-курс / [Карен Ли, Элейн Коул, Патрик Лавин и др.]; Под ред. К.Ли. М. : Изд.-торг. дом «Гранд» : Фаир-пресс, 2004. 252 с.
13. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України / П. Т. Саблук, Б. К. Скирта, В. М. Скупий та ін.; За ред. П. Т. Саблука. Київ : ІАЕ УААН, 2003. 440 с.
14. Сатир Л.М., Кепко В.М., Стаднік Л.І. Консалтинг – ефективний інструмент організації інноваційної політики підприємницької діяльності. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 3 (59) вересень 2020. С.119-124.
15. Стаднік Л.І., Шевченко А.О. Інноваційна цінова політика як елемент консалтингу в системі управління поведінкою споживачів // *Економіка та держава*. № 8. 2020. С. 66-70.
16. Стаднік Л. І., Шевченко А. О. Консалтингова діяльність у системі ф'ючерсної торгівлі як форма організації інноваційної товарної та цінової політики // *Бізнес-інформ*. № 8. 2020. С. 46-52.
17. Шмідт Р.М. Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України: В документах та матеріалах: вересень-грудень 2004, т.3. - Київ. Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України, 2004. 404 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=94>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Сайт державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua>
6. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.
7. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua> .
8. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.
9. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://www.nau.ua>